

BESLUT
2020-05-18

Dnr Ö 18-2020/3.1

KLAGANDE

Karolinska Institutet
Institutionen för klinisk neurovetenskap
171 77 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Etikprövningsmyndighetens beslut den 8 april 2020, dnr 2019-06258, se bilaga

Projekttitel: Samband mellan otillfredsställda psykologiska behov och anorexia nervosa, samt muskeldysfori

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprovning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

ÖVERKLAGANDENÄMNDENS BESLUT

Överklagandenämnden för etikprovning godkänner den forskning som avses i ansökan.

BAKGRUND

I den vetenskapliga litteraturen har det föreslagits att sjuklig kroppsuppfattning kan utvecklas när grundläggande behov inte tillfredsställs och kompensatoriska psykologiska mekanismer slår fel. Till dessa tillstånd hör anorexi och strävan efter en ideal muskulös kropp (i ansökan benämnt "muskeldysfori", i forskningsplanen "muscular dysmorphic symptoms"). Den klagande ämnar nu undersöka sambanden mellan symptom på anorexi respektive "muskeldysfori" och otillfredsställda grundläggande behov (autonomi, kompetens och samhörighet). Klaganden vill även studera de psykologiska mekanismer som kan förmedla sådana samband. Försökspersonerna får, utöver basfakta, besvara psykologiska frågeformulär och frågor om kroppsuppfattning och ätbeteende.

Etikprövningsmyndigheten beslutade att inhämta kompletterande information på en rad punkter. Sedan den klagande inkommit med kompletteringar avslog myndigheten ansökan eftersom man bedömde att riskerna med studien övervägde nyttan. Myndigheten framhöll bland annat riskerna för att vissa av forskningspersonerna kommer att uppleva ytterligare marginalisering och utanförskap (beroende på vilket kön de tillhör). Dessutom såg myndigheten risker med att det inte finns beredskap att ta hand om den ökade psykiska ohälsa som deltagande i studien kan medföra, detta då frågeformulären besvaras anonymt.

Postadress

Överklagandenämnden för etikprovning
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Besöksadress

Västra Järnväggsgatan 3

Telefon

08-546 77 610 vx

E-post

kansli@onep.se
Webbplats
www.onep.se

BESLUT
2020-05-18

Dnr Ö 18-2020/3.1

I sitt överklagande har den klagande klargjort att män med anorexi och kvinnor med "muskeldysfori" inte kommer att studeras. Därför, menar klaganden, saknas den risk för upplevelse av könsrelaterad marginalisering och utanförskap som Etikprövningsmyndigheten bedömt föreligga. Vidare avser den klagande att infoga information i slutet av enkäten om vart forskningspersonerna kan vända sig om de känner behov av stöd. Med hänvisning till empirisk forskning anför den klagande att det inte finns stöd för att svar på enkätfrågor skulle utlösa kris eller orsaka skada. Klaganden framhåller potentiella kunskapsvinster, eftersom ny forskning visar att "muskeldysfori" kan föregå åtstörningar och det är viktigt att undersöka bakomliggande psykologiska mekanismer.

SKÄL FÖR BESLUTET

Överklagandenämnden finner att den klagande kommit med vissa klargöranden, vilka innebär att riskerna bedöms vara mindre än vad som tycktes framgå av den ursprungliga ansökan. Det finns viss empirisk forskning, om än inte så stark, som talar mot att enkätformulär om psykiska förhållanden i sig skulle orsaka bestående psykiska skador. Frågeformulären innefattar inte frågor som skulle kunna upplevas som särskilt obehagliga (som till exempel frågor om våld och traumatiska upplevelser). Det kan finnas ett värde i att ny kunskap tillförs om sambanden mellan ouppfyllda behov, kompensationsmekanismer och tillstånd som "muskeldysfori" och anorexi.

Den klagande har kommit med klargöranden beträffande forskningens risker. Med denna kompletterande information bedömer Överklagandenämnden att de potentiella riskerna med forskningen är rimligt begränsade och att ny kunskap kan tillföras forskningsfältet. Ansökan bör därför godkännas

Överklagandenämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Ann-Christine Lindeblad, Yvonne Lundberg Giwercman, Kjell Asplund (föredragande), Anna Sarkadi, Johan Fritzell, Bengt Gustafsson och Lena Näslund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Carina Gunnarsson, Gert Helgesson, Christina Eintrei, Bimbi Ollberg och Birgitta Hübinette samt kanslichefen Jörgen Svidén, administrativa sekreteraren Birgit Postol och juristerna Amelie Metz och Johanna Sjöcrona deltagit

På överklagandenämndens vägnar

Ann-Christine Lindeblad
Ordförande

2019-06258 Beslut.pdf

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
ANNA BILLING	BANKID	2020-04-09 13:05 GMT+2

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
5C3CA350EE344E78BFC26C51D24D0213

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

BESLUT
2020-04-08

Sökande forskningshuvudman

Karolinska Institutet

Forskare som genomför projektet

[REDACTED]

Projekttitel

Samband mellan otillfredsställda psykologiska behov och anorexia nervosa, samt muskeldysfori

Etikprövningsmyndigheten beslutar enligt nedan.

BESLUT

Etikprövningsmyndigheten avslår den forskning som anges i ansökan.

Skäl för beslutet

Studien innebär en design som medför risk att individer som lider av anorexia nervosa och som inte identifierar sig som kvinnor, samt individer som genom sin egen beskrivning faller inom misstänkt problematik "muskeldysfori" och som inte identifierar sig som män, upplever ytterligare marginalisering och utanförskap. Enligt forskaren själv är det också högst sannolikt att deltagare i studien inser (genom att ha deltagit i studien) att de har "psykologiska problem". Eftersom deltagandet sker genom enkät (och anonymt) så är deltagare ensamma i sin insikt om denna skulle uppstå. Det synes således inte finnas någon beredskap för den ökade psykiska ohälsa som deltagande kan medföra och någon närmare problematisering av risken med deltagande görs inte.

Sammanfattningsvis bedömer Etikprövningsmyndigheten att riskerna med studien överväger nyttan.

Det här beslutet kan överklagas hos Överklagandenämnden för etikprövning. Hur man överklagar framgår av bifogad anvisning.

På Etikprövningsmyndighetens vägnar

Anna Billing
Ordförande

Beslutet har fattats av följande personer:

Ordförande

Anna Billing, rådmän

Ledamöter med vetenskaplig kompetens

Åsa Alftberg, etnologi, vetenskaplig sekreterare

Staffan Karlsson, hälsovetenskap, vetenskaplig sekreterare

Gunilla Albinsson, pedagogik, vårdvetenskap

Elia Psouni, psykologi

Wilhelm Persson, juridik

Åse Innes-Ker, psykologi

Marie Torstensson Levander, kriminologi, samhällsvetenskap

Martin Dribe, ekonomisk historia

Måns Svensson, rättssociologi

Sari Pekkola, Sociologi

Ledamöter som företrädar allmänheten

Marika Bjerstedt Hansen

Deniz Eryilmaz

Ansvarig forskare: [REDACTED]

Forskningshuvudmannens företrädare: [REDACTED]

Hur man överklagar Etikprövningsmyndighetens beslut

Vem får överklaga?

Det är forskningshuvudmannen som får överklaga Etikprövningsmyndighetens beslut om det har gått sökanden emot. Överklagandet ska vara skriftligt. Skrivelsen ska vara undertecknad av behörig företrädare för forskningshuvudmannen.

Om forskaren överklagar ska en fullmakt från forskningshuvudmannen bifogas.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Etikprövningsmyndigheten inom tre veckor från den dag då forskningshuvudmannen fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, person- eller organisationsnummer, adress, telefonnummer och e-postadress
2. det beslut som överklagas (dag för beslut, projekttitel och diarienummer)
3. hur ni anser att myndighetens beslut ska ändras och skälen till att beslutet bör ändras.

Var ska överklagandet skickas?

Överklagandet ska ställas till Överklagandenämnden för etikprövning. Men det ska skickas eller lämnas till Etikprövningsmyndigheten.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar myndigheten överklagandet och handlingarna till Överklagandenämnden för etikprövning.

